

TECHNIKAI KIVETÍTÉS (2015-19)

2015. december 8.

Jelen technikai kivetítés a Költségvetési Felelősségi Intézet kiadványaként, jelentős részben önkéntesek munkájával készült és – az azóta elkészült anyagok Módszertani Függelékeiben leírt eltérésektől eltekintve – a 2010 végén megszüntetett Költségvetési Tanács Titkárságán kidolgozott módszertanokra támaszkodik.

Jelen tanulmány célja kettős. Egyrészt célzat és részrehajlás nélkül bemutatja a gazdasági folyamatok és a 2015. november 23-ig hatályba lépett jogszabályok alapján kirajzolódó középtávú makrogazdasági és költségvetési pályát. Másrészt összehasonlítási alapul szolgálhat minden elemző és gazdasági szereplő számára a jelen parlamenti ülészakban tárgyalt törvényjavaslatok várható költségvetési hatásainak felmérésekor.

Egy szakmailag megalapozott technikai kivetítés nem tehet mást, mint hogy tényekre hagyatkozik. Ebből a szempontból ténynek számítanak a hivatalos statisztikai adatszolgáltatók (pl. KSH) adatai, illetve a Magyar Közlönyben kihirdetett jogszabályok. A bemutatott számítási eredmények ily módon nem tekinthetők előrejelzésnek, mivel tudatosan és következetesen nem számolnak jövőbeli gazdaságpolitikai döntésekkel – függetlenül attól, hogy e döntések megszületése mennyire valószínű. Miközben magunk nem tételezünk fel jövőbeli döntéseket, nem tekinthetünk el attól, hogy a gazdasági szereplők várakozásait – és ezáltal döntéseit – jelentős mértékben befolyásolhatják a hivatalos formában még ki nem hirdetett jogszabály-változások.

A tanulmány megjelenését támogatta a Haza és Haladás Közpolitikai Alapítvány.

Tartalomjegyzék

1. Összefoglaló.....	4
2. A makrogazdasági folyamatok elemzése	5
3. A költségvetési folyamatok alakulása.....	7
Külső tételek.....	7
A belső tételek egyenlege	8
A kamatok és az MNB eredménye	10
A költségvetési egyenleg és az államadósság alakulása.....	10
4. Kockázatok.....	11
Rövid távú kockázatok.....	11
Az EU-források lehívásának hatása a 2016. évi növekedésre és költségvetési egyenlegre	11
Az EU-források lehívásának hatása a 2017. évi növekedésre	11
A vagyonértékesítési bevételek teljesülése	11
Maradványok képződése 2015 végén	12
A kamatlábak megemelkedése	12
A jármű-export visszaesése	12
Közép- és hosszú távú kockázatok	12
Az EU-források gyors, de alacsony hatékonyságú felhasználása.....	12
Paks II.....	13
A vállalati szektor csökkenő beruházása	13
A versenyszférában foglalkoztatottak létszámának felülbecslése	14
A külföldön dolgozók létszámának és hazautalt jövedelmének becslése	15
Prociklikus költségvetési politika.....	16

1. Összefoglaló

Technikai kivetítésünkben a legújabb statisztikai adatok és egyéb rendelkezésre álló információink alapján újraértékeljük a 2015 májusában publikált makrogazdasági pályánkat. A 2015. november 23-ig kihirdetett jogszabályok változatlanóságát feltételezve azt mutatjuk be, hogy milyen alappályára számíthatnánk akkor, ha nem következne be változás a gazdaságpolitikában.

A beérkező 2015. évi második negyedéves GDP adatok a várakozásainkkal összhangban alakultak, amelyek egyértelműen alátámasztották, hogy a 2014-es gazdasági növekedést elsősorban egyedi tényezők okozták. Ezek fokozatos kifizetésével azt várjuk, hogy a GDP bővülésének üteme 2015-re 2,9 százalékra, majd az elkövetkező években 2 százalék alá fog mérséklődni.

A mérséklődő olaj- és nyersanyagárak folyamatosan felülírják 2015-ös éves átlagos inflációs várakozásainkat. A belső kereslet élénkülése és a nominális árfolyam folyamatos gyengülése ugyan felfelé hajtja az árakat, de a mérséklődő importált infláció és a csökkenő nyersanyagárak ellensúlyozzák a hazai inflációs nyomást. A nyersanyagárak stabilizálódását követően arra számítunk, hogy az infláció fokozatosan emelkedni fog, majd a jegybanki cél közelében stabilizálódik.

A költségvetési folyamatok közül kiemelt figyelmet érdemel a társasági adóbevételek alakulása. A NAV tájékoztatása szerint 2014-ben a bevallások alapján lényegesen magasabb adófizetési kötelezettsége keletkezett a vállalatoknak annál, mint amennyire a 2014. decemberi adófeltöltés alapján számítani lehetett. A jelenség háttere pontosan még nem ismert, de információink szerint a jelenséget döntő részét egyetlen, 0 főt foglalkoztató cég egyszeri adófizetési kötelezettsége okozza. A külső tételek egyenlege 2015-ben 470 milliárd forinttal jobb, mint a költségvetési törvényben tervezett érték, 2016-ban viszont már csak 235 Mrd forint a pozitív eltérés az elfogadott 2016. évi költségvetési törvénytől.

A belső tételek egyenlege 2015-ben közel 300, 2016-ban több mint 200 milliárd forinttal rosszabb a törvényi előirányzatnál. Ennek oka elsősorban a költségvetési szervek és különösen a KLIK eladósodása, a tervezett, de egyelőre tényekkel nem alátámasztott vagyoneértékesítési bevételek, valamint 2015. évi költségvetési törvény módosítása.

A nettó kamatkidadások a GDP arányában a 2014. évi 3,2 százalékos értékről 2017-ig fokozatosan 2,8 százalékra csökkennek a rendkívül kedvező nemzetközi kamatkörnyezetnek köszönhetően, de ebben a tekintetben egyértelműen a negatív kockázatok vannak túlsúlyban.

A maastrichti egyenleg, amely a pénzforgalmi egyenlegen felül egyéb korrekciós tételeket is figyelembe vesz, 2015-ben a konvergencia programnak megfelelő -2,4 százalékos szinten várható, ezért kiigazításra nincs szükség. Ugyanez igaz középtávon is: a költségvetési egyenleg 2019-ig gyakorlatilag a konvergencia programnak megfelelő pályán halad, szabad tartalékok azonban nem állnak rendelkezésre.

Az adósságráta a Budapest Bank megvásárlása miatt 2015-ben még a 2014 végi szinten marad, csökkenni csak 2016 után kezd. A csökkenés mértéke 2018-ig nem haladja meg az évi 1 százalékpontot. Kivetítésünk a paksi beruházás érdemi megindulásával nem számol.

Elemzésünk a rövid távú kockázatok közül kiemeli az EU-források lehívásának ütemét, a 2015 végén keletkező maradványok jövő évi elköltését, a járműexport fékeződését és a kamatlábak emelkedését. Közép- és hosszú távú kockázatot jelent az EU-források felhasználásának alacsony hatékonysága, a Paks II. beruházás, a vállalati beruházások csökkenése, a versenyszférában foglalkoztatottak létszámának felülbecslése, a külföldön munkát vállalók létszámának alulbecslése, a potenciális GDP felülbecslése, és ezek következményeként a prociklikus költségvetési politika visszatérése.

2. A makrogazdasági folyamatok elemzése

Technikai kivetítésünkben a legújabb statisztikai adatok és egyéb rendelkezésre álló információink alapján újraértékeljük a 2015 májusában publikált makrogazdasági pályánkat. A 2015. november 23-ig kihirdetett jogszabályok változatlanóságát feltételezve azt mutatjuk be, hogy milyen alappályára számíthatnánk akkor, ha nem következne be változás a gazdaságpolitikában.

Májusi kivetítésünkkel összhangban továbbra is azt gondoljuk, hogy a külső környezet enyhén javítja a magyar gazdaság növekedését. Ugyan az EKB mennyiségi lazítását követően javultak az európai országok növekedési kilátásai és enyhültek a deflációval kapcsolatos félelmek, de továbbra is törékenynek látszik az európai reálgazdasági bővülés. A kínai tőzsde mélyrepülése, és a tartóssá váló alacsony olajárak további kérdőjeleket vetnek fel más – az Európai Unión kívüli - gazdasági partnereink gazdasági növekedésével és import keresletével kapcsolatban. Az év végére tolódtott ki a FED kamatemelési ciklusának a kezdete, amely némileg növelte a hazai monetáris politika mozgásterét. Mivel a háztartások korábbi deviza-árfolyam kitettsége a devizahitelek forintosításának nyomán forint kamatláb-kitettségre változott, arra számítunk, hogy a jegybank halogatni fogja az alapkamat emelését.

1. táblázat: A főbb makrogazdasági mutatók a technikai alappályán (éves reálváltozás, százalék*)

	2011	2012	2013	2014	2015f	2016f	2017f	2018f	2019f
GDP	1,8	-1,5	1,7	3,5	2,9	1,7	1,8	1,5	1,3
Vásárolt fogyasztás	1,1	-1,6	1,1	3,9	4,3	4,6	2,3	1,8	1,7
Természetbeni társadalmi juttatás	0,4	-2,5	1,1	3,5	2,0	0,2	-1,3	0,0	0,0
Közösségi fogyasztás	-0,4	-0,2	5,1	3,7	1,0	-0,4	0,2	0,0	0,0
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	-2,2	-2,9	7,1	10,6	0,8	0,4	0,9	1,3	1,1
Export	6,6	-1,5	5,9	8,7	7,3	6,5	5,0	4,3	4,0
Import	4,5	-3,3	5,9	10,0	7,0	5,6	5,1	4,5	4,3
Fogyasztói árindex	3,7	5,5	1,6	-0,3	-0,2	1,8	2,9	3,1	3,2
Versenyszféra bruttó reál átlagbér	1,6	1,7	2,0	4,6	4,1	1,6	0,8	0,0	-0,3
Versenyszféra létszám	1,2	1,5	1,1	4,6	1,5	0,7	0,9	0,9	0,9
Nemzetgazdasági létszám	0,7	1,8	1,7	5,3	2,7	0,4	0,6	0,6	0,6
Munkanélküliségi ráta	11,0	11,0	10,2	7,7	5,8	5,8	5,5	5,1	4,7
HUF/EUR árfolyam	279,3	289,3	297,0	308,7	309,3	317,0	320,0	322,8	325,2
Három hónapos kamat	6,1	6,7	4,0	2,1	1,6	1,5	2,6	3,9	4,6

* Kivéve a munkanélküliségi ráta, a forint/euró árfolyam és a három hónapos kamat esetében, ahol a táblázat éves átlagos szintet közöl.

A beérkező 2015. évi második és részleges harmadik negyedéves GDP adatok a várakozásainkkal összhangban alakultak. Ezek egyértelműen alátámasztották, hogy a 2014-es gazdasági növekedést elsősorban egyedi tényezők okozták. Ilyenek voltak a 2014-es választási évben főként európai uniós forrásból finanszírozott állami és önkormányzati költségek, a mezőgazdaság korábbi éveket meghaladó teljesítménye, valamint a járműipari kapacitásbővítések. Az átmeneti tételek fokozatos kifutásával azt várjuk, hogy a GDP bővülésének üteme 2015-re 2,9 százalékra, majd az elkövetkező években 2 százalék alá fog mérséklődni.

A középtávú makro-fiskális pálya szempontjából döntő tényező az EU-források lehívásának alakulása. Alappályánkon azzal a – rövid távon optimista – feltételezéssel élünk, hogy 2016-ban a magánszektor számára elérhető EU-források a 2015. évi szinthez képest nem csökkennek és a kormányzati szektorban felhasznált EU-források összege is – 500 Mrd forint helyett – „csak” 350 Mrd forinttal marad el a 2015-ös értéktől. A hazai társfinanszírozást is figyelembe véve a kormányzati

fogyasztás és beruházás összesen mintegy 200 milliárd forinttal haladja meg a konvergencia programban feltételezett szintet. Mindennek feltétele, hogy a konvergencia programban (és ezzel együtt az elfogadott 2016. évi költségvetési törvényben) feltételezethez képest több mint 600 milliárd forinttal sikerüljön gyorsítani az EU-források felhasználását.

2. táblázat: Az EU-források felhasználására vonatkozó feltételezések (Mrd forint)

	2015	2016		Eltérés	
	Konvergencia Program 2015	Konvergencia Program 2015	kfib alappálya	Konvergencia Program 2015	kfib feltételezése
Működési célú	616,3	324,9	516,3	-291,4	-100,0
Kormányzati szektor	357,5	211,2	257,5	-146,3	-100,0
Magánszektor	258,9	113,7	258,9	-145,1	0
Felhalmozási célú	1 371,8	690,5	1 121,8	-681,3	-250,0
Kormányzati szektor	795,6	448,8	545,6	-346,8	-250,0
Magánszektor	576,2	241,7	576,2	-334,5	0
Összesen	1 988,1	1 015,4	1 638,1	-972,7	-350,0
Kormányzati szektor	1 153,1	660,0	803,1	-493,1	-350,0
Magánszektor	835,0	355,4	835,0	-479,6	0,0

A forrás-felhasználás jelentős gyorsítása ellenére arra számítunk, hogy a GD növekedési üteme 2016-ban csak 1,7 százalék lesz, majd egy minimális átmeneti gyorsulás után 2018-tól a potenciális növekedési ütem szintjére esik.

Előrejelzésünkben érvényesítettük a devizahitelek forintosításának, a kiskereskedelmet érintő intézkedések és kedvező inflációs folyamatok másodkörös makrogazdasági hatásait. Januári és májusi elemzésünket felülbírálván mérsékeljük a kormányzat által elfogadott jelzálog alapú és lakáscélú hitelek forintosításának valamint az árfolyam- és kamatkülönbözet miatti kifizetések mértékét, ugyanakkor figyelembe vettük az autóhitelek és a személyi hitelek forintosítását is. A beérkező adatok alapján elmondhatjuk, hogy a gazdasági növekedés fő forrása a belső kereslet élénkülése, amelyet nagymértékben befolyásolták az előbb felsorolt kormányzati intézkedések.

Ahogy azt a 2015. májusi előrejelzésünkben vártuk, a vasárnapi kiskereskedelmi tevékenység 2015. március közepétől életbe lépő jelentős korlátozása makrogazdasági szinten érzékelhető, de döntő részben csak átmeneti negatív hatással jár a foglalkoztatásban.

Májusi előrejelzésünkhöz hasonlóan a Növekedési Hitelprogram ellenére sem látunk érdemi fordulatot a hazai hitelezésben, a hazai vállalati hitelezés egyetlen forrása továbbra is a Növekedési Hitelprogram. 2014-et követően – az EU-s finanszírozású projektek kifutásával - a beruházások növekedési ütemének jelentős mérséklődésére számítunk. Úgy véljük, hogy – eltekintve a kormányzat és az EU által finanszírozott projektektől - a rendkívül kiszámíthatatlan gazdasági környezetben sem a vállalatok, sem a lakosság, nem fog érdemi beruházásokat megvalósítani a gazdaságban, így a beruházások továbbra is elmaradnak a válság előtti szintektől, aminek hatására hosszú távon továbbra is szerény – 1,5% körüli - potenciális növekedéssel számolunk.

Az idei évi export növekedéséhez nagymértékben hozzájárult a járműipar teljesítményének jelentős bővülése, mivel a 2014 folyamán elkészült kapacitások immár az év egészében termelnek. A

következő években nem várható az elmúlt időszakhoz hasonló kapacitás-bővítés, így az export növekedés fokozatos lassulására számítunk.

A mérséklődő olaj- és nyersanyagárak folyamatosan felülírják 2015-ös éves átlagos inflációs várakozásainkat. A belső kereslet élénkülése és a nominális árfolyam folyamatos gyengülése ugyan felfelé hajtja az árakat, de a mérséklődő importált infláció és a csökkenő nyersanyagárak ellensúlyozzák a hazai inflációs nyomást. A nyersanyagárak stabilizálódását követően arra számítunk, hogy az infláció fokozatosan emelkedni fog, majd a jegybanki cél közelében stabilizálódik. Májusi előrejelzésünkkel összhangban a kedvezőbb hazai és nemzetközi inflációs adatok, az EKB által bejelentett enyhe monetáris kondíciók, valamint a FED kamatemelésének kitolódása tovább növelték a hazai monetáris politika mozgásterét, ami lehetővé teszik a jelenlegi laza monetáris kondíciók további fenntartását. Feltételezéseink szerint a jegybank még annál is tovább fogja halogatni a kamatemelést, mint amit ez a mozgáster-bővülés indokolna, mivel nagy súllyal fogja figyelembe venni azt a tényt, hogy a háztartások pénzügyi helyzetére a devizahitelek forintosítása után elsősorban már nem az árfolyam, hanem változó kamatozású forint jelzáloghitelek költségét meghatározó forint kamatláb lesz hatással. 2016 második felétől kezd a monetáris kondíciók érdemi szigorításába, némi késéssel lekövetve a FED által indított kamatemelési ciklust. Ellenkező esetben arra számítunk, hogy az előrejelzésünkhöz képest a nominális árfolyam erőteljesebb leértékelési pályára kerülne, ami már veszélyeztetné a hazai inflációs cél elérését.

3. A költségvetési folyamatok alakulása

Külső tételek

A külső tételek kivetítésekor figyelembe vettük az első 10 hónap pénzforgalmi tényadatait. Ebből látszik, hogy 2015-ben mind a jövedelem-, mind a fogyasztási adók jelentősen a terv felett alakulnak. A jövedelemadókon belül elsősorban a társasági adó érdemel figyelmet. A NAV tájékoztatása szerint 2014-ben a bevallások alapján jelentősen magasabb adófizetési kötelezettsége keletkezett a vállalatoknak annál, mint amennyire a 2014. decemberi adófeltöltés alapján számítani lehetett. A jelenség hátteréről nincs további információnk, csak annyit közölt a NAV illetékes vezetője előadásában, hogy a többlet legnagyobb része a mikro-vállalkozásoknál keletkezett. A NAV-tól kapott 2014-es társasági adóbevallások adatai alapján annyi biztosan állítható hogy a decemberi feltöltésekben még nem szereplő, de a 2015 júniusában befizetett többlet döntő része mögött egyetlen, 0 főt foglalkoztató, teljes mértékben külföldi tulajdonban lévő cég áll, ezért a növekményt teljes egészében átmeneti hatásnak tekintjük.

A dohányipari különadót újabb jogi döntésig hatályon kívülnek tekintjük, ezért ilyen bevétellel – a már ténylegesen befolyt 1,3 Mrd forinton felül – nem számolunk. A reklámadó átalakítása miatt 2015-ben a tervezett 6,6 Mrd forint bevétel helyett 2,6 Mrd forintra, 2016-tól viszont magasabb, 8,5 Mrd forintra számolunk. Összességében a külső tételek egyenlege 2015-ben várhatóan 469 milliárd forintra haladja meg az eredeti költségvetési tervszámot.

3. táblázat: A külső tételek várható alakulása 2015-ben

	Eredeti törvény	kfib alappálya	Eltérés	
			Mrd HUF	GDP %
Jövedelemadók és munkát terhelő járulékok	6 468,8	6 764,9	296,1	0,88%
Fogyasztási adók	4 249,6	4 405,3	155,7	0,46%
Egyéb adók, járulékok és befizetések	1 111,6	1 108,7	-2,9	-0,01%
Nyugellátások	3 477,1	3 443,4	-33,7	-0,10%
Családi támogatások	560,7	564,7	3,9	0,01%
Szociális juttatások	158,5	162,7	4,2	0,01%
Egyéb külső kiadások	295,6	295,6	0,0	0,00%
Külső tételek egyenlege	7 338,0	7 812,5	474,5	1,41%

2016-ban a bankadó csökkentésének és az átmeneti tao-többlet eltűnésének hatására a felére, 234 Mrd forintra csökken a már elfogadott költségvetési tervekhez képest számított nettó többlet.

4. táblázat: A külső tételek várható alakulása 2016-ban

	Eredeti törvény	kfib alappálya	Eltérés	
			Mrd HUF	GDP %
Jövedelemadók és munkát terhelő járulékok	6 803,7	6 893,6	89,9	0,26%
Fogyasztási adók	4 473,6	4 597,1	123,6	0,35%
Egyéb adók, járulékok és befizetések	1 016,5	1 046,9	30,3	0,09%
Nyugellátások	3 477,3	3 466,4	-10,8	-0,03%
Családi támogatások	564,3	567,3	3,1	0,01%
Szociális juttatások	163,3	163,7	0,4	0,00%
Egyéb külső kiadások	314,8	325,2	10,3	0,03%
Külső tételek egyenlege	7 774,1	8 015,0	240,9	0,69%

2016 után az adóbevételek – a bankadó további csökkentése miatt – a nominális GDP arányában valamivel alacsonyabb szinten stabilizálódnak.

A belső tételek egyenlege

A belső tételek egyenlegének becsléséhez az elfogadott törvényi értékekből indultunk ki, de azokat több ponton módosítottuk.

1. A költségvetési törvény két kihirdetett módosítása összesen 140 Mrd forinttal rontja a belső egyenleget.¹
2. Az élelmiszerlánc-felügyeleti díj felfüggesztése miatt – újabb jogi döntésig 23 milliárd forint tervezett bevétel elmaradásával számolunk.
3. A korábbi EU-projektekkel kapcsolatos szabálytalanságok büntetéseként – piaci információk alapján – 22 Mrd forint egyenlegromlással számolunk.
4. A lakástámogatások kiadásai 2015-ben elmaradnak a tervtől a devizahitelek forintosítása, és így az árfolyamgáttal kapcsolatos költségvetési kiadások eltűnése miatt, ami javítja az egyenleget. (Ezzel párhuzamosan az összeg fele kiesik a hitelintézeti járadék-bevételekből.)
5. Mivel makropályánkban azt feltételeztük, hogy az elfogadott költségvetési törvényhez képest a kormány érdemben fel tudja gyorsítani az EU-források lehívását, ezért figyelembe kell vennünk az

¹ A kamatkidások csökkenése és az áfa-bevételek növekedése, amelyeket a két törvénymódosítás „ellentétként” használ, kivételünkben a megfelelő helyeken, tehát a külső, ill. a kamategyenlegben szerepel – bár maga a törvényi előírászat megváltoztatása, természetesen önmagában nem fejt ki valós hatást ezekre a tételekre.

ehhez szükséges magyar társfinanszírozási többletet is. Feltételezésünk szerint a kormányzati szektoron belül végrehajtott projektekben 15 százalék a hazai finanszírozási hányad.

6. A Paks II. beruházás 2015. évi kiadásainak fedezetére a módosított költségvetés 27,2 Mrd forintot irányzott elő, de ebből várhatóan csak 14 Mrd forint teljesül.
7. A 169 Mrd forint vagyonértékesítési bevétel feltételezésünk szerint idén nem fog befolyjni, ezért a beruházási alapba tartozó kiadások költségvetési kockázatot jelentenek. A szóban forgó kiadási előirányzatokon összesen 67 Mrd forint korábbi maradvány elköltését semmi sem akadályozza, továbbá már augusztus végéig felhalmozódott 38 Mrd forint olyan kiadás, amivel szemben egyelőre sem maradvány, sem egyéb bevétel nem látható. 2016-ra feltételezzük, hogy a 2015-ben elmaradt 169 Mrd forint és a 2016-ra betervezett 133 Mrd forint vagyonbevételből sikerül elérni 133 Mrd forint tényleges bevételt.
8. A KLIK kiadási szintje a tapasztalatok szerint mintegy 40 Mrd forinttal tartósan meghaladja a tervezett értékeket. Ebből 2015-ben mintegy 10 Mrd forintot különféle más előirányzatok maradványaiból, további 33,7 milliárd forintot pedig a tartalékból kap az intézmény és utódintézményei.² 2016-ra is feltételezzük az évek óta megfigyelhető jelenség megismétlődését, ezért 43,7 Mrd forint többletkiadással számolunk.
9. A költségvetési szervek (különösen kórházak) kifizetetlen számlaállománya az év közben végrehajtott 60 milliárd forintos „egyszeri” törlesztések ellenére ismét a korábbi szintre ért fel. Feltételezésünk szerint ugyanez meg fog ismétlődni 2016-ban és a későbbiekben is.

5. táblázat: A belső tételek várható alakulása 2015-ben és 2016-ban

	2015	2016
Törvényben elfogadott belső egyenleg	-7185,8	-7561,6
Eltérések összesen	-296,9	-216,5
Költségvetési törvény módosításai		
Költségvetési törvény 1. módosítása	-57,2	0,0
Költségvetési törvény 2. módosítása	-86,0	0,0
EU-döntések		
Élelmiszerlánc-felügyeleti díj	-23,0	-23,0
EU-büntetés	-22,0	0,0
Felülről nyitott előirányzatok és belső bevételek		
Lakástámogatás	22,8	0,0
Garancia-beváltások	13,9	0,0
Gyógyszerkassza	-21,6	0,0
Útdíjak	6,0	5,2
Osztalékbevételek	4,0	0,0
Többlet EU-források hazai társfinanszírozása	-31,2	-95,0
Egyéb		
Paks II. kiadásainak elmaradása a tervtől	13,2	
Vagyonértékesítés	-105,9	0,0
KLIK kiadási keretének emelése maradványból	-10,0	-43,7
Költségvetési szervek kifizetetlen számlái	0,0	-60,0
Belső tételek becsült egyenlege	-7482,7	-7778,1

² Összesen 33,7 Mrd forintot csoportosított át a kormány a tartalékból. Ebből 26,7 Mrd forintot a KLIK, 6,3 Mrd forintot az idő közben az NGM-hez átkerült Szakképzési Centrumok, 0,45 Mrd forintot pedig a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal kapott. Összességében a teljes 33,7 a KLIK alultervezését pótolja.

Technikai kivetítésünk szabályainak megfelelően a 2016 utáni évekre a 2016. évi becsült értéket rögzítettük reálértéken, vagyis indexáltuk inflációval.

A kamatok és az MNB eredménye

A kamatlábak májusi kivetítésünk óta tovább csökkentek, elsősorban a rövid lejáratokon. A GDP-arányos kamatkidadások a 2014-es 3,1 százalékról a 2015-2017 években 2,9 százalékra csökkennek, majd ezen a szinten stabilizálódnak.

A gyengülő árfolyam miatt az MNB folyamatosan árfolyamnyereséget realizál a devizatartalékon, ami képes ellensúlyozni a forint-eszközökön képződő veszteséget és az üzemi költségeket, ezért a kivetítési horizonton veszteség-térítéssel nem számolunk.

6. táblázat: A különféle lejáratú kamatlábak feltételezett alakulása

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
3 hónap	2,1%	1,3%	1,4%	2,4%	3,4%	3,8%
1 éves	2,1%	1,6%	1,9%	2,3%	2,8%	3,1%
3 éves	2,8%	2,5%	2,8%	3,1%	3,3%	3,5%
5 éves	3,4%	3,2%	3,3%	3,5%	3,6%	3,6%
10 éves	4,3%	3,7%	3,7%	3,8%	3,8%	3,8%

Hangsúlyozzuk, hogy a tapasztalatok szerint a hozamgörbe hosszabb vége lényegesen érzékenyebb a jegybanki kamatváltozásokra annál, mint ami a racionális várakozásokon alapuló elméletekből következne, ezért a jegybanki kamatemelési ciklus elindulása – feltételezésünk szerint valamikor 2017-ben – a hosszú hozamok, és ezáltal az államadósság fajlagos finanszírozási költségeinek a feltételezettnél gyorsabb növekedését okozhatja.

A költségvetési egyenleg és az államadósság alakulása

A központi alrendszer GDP-arányos pénzforgalmi elsődleges egyenlege a 2015. évi 0,9 százalékról 2016-ban 0,6 százalékra csökken és egészen 2019-ig ezen a szinten stabilizálódik.

A központi alrendszer várható teljes pénzforgalmi egyenlege 2015-ben -650 Mrd forint, a GDP -1,9 százaléka. A maastrichti egyenleg számításához ezen felül további tényezőket is figyelembe kell venni

1. az önkormányzati alrendszer egyenlegét (a szeptember 30-i EDP-jelentés alapján +5 Mrd forint)
2. a pénzforgalomban elszámolt, de a maastrichti egyenleget nem érintő tételeket, ill. az államháztartáson kívüli, de kormányzati szektorba sorolt szervezetek nettó egyenlegét (becsült egyenleghatás: -225 Mrd forint),
3. a MÁV és a BKV adósságának átvállalását (egyenleghatás: -75 Mrd forint),
4. az adóbevételek és a kamatok eredményszemléletesítésének hatását (becsült egyenleghatás: +134 Mrd forint).

Ennek alapján 2015-ben a maastrichti egyenleg a GDP 2,4 százaléka, ami megfelel konvergencia programban kitűzött értéknek, de szabad tartalék már nem áll rendelkezésre. Ugyanez igaz középtávon is: a költségvetési egyenleg a konvergencia programnak megfelelő pályán halad, (kivéve 2017-et, amikor mintegy 40 Mrd forint kiigazításra lehet szükség), szabad tartalékok azonban nem állnak rendelkezésre.

Az adósságráta 2015 végén még megegyezik a 2014 végi értékkel, mivel a Budapest Bank megvásárlásához nyújtott 195 Mrd forint MFB-hitelt – bár nem az állam a hitelfelvevő, az ESA 2010 statisztikai módszertan szabályai szerint – a maastrichti adósság részének kell tekinteni. Az ÁKK finanszírozási tervét is figyelembe véve feltételezzük, hogy a forintpiacon az utolsó negyedévben

közel nulla nettó kibocsátás valósul meg, viszont a decemberi deviza-lejárat (375 Mrd forint) megújítására már csak 2016-ban kerül sor. E megújítás miatt csak 2016 után kezd el fokozatosan csökkenni az adósságráta. A csökkenés üteme 2018-ig nem éri el az évi 1 százalékpontot, amit a 2016-tól Magyarországra is vonatkozó EU-szabályok (1/20-os szabály) előírnak.

Alappályánk azzal az implicit feltételezéssel készült, hogy a paksi beruházással kapcsolatos kiadások a 2016. évi reálértéken maradnak, ami a megkötött szerződések alapján nem reális.

4. Kockázatok

Rövid távú kockázatok

Az EU-források lehívásának hatása a 2016. évi növekedésre és költségvetési egyenlegre

A konvergencia program (és az azzal párhuzamosan elfogadott költségvetési törvény) azzal számolt, hogy 2015-ben 1988, 2016-ban viszont csak 1015 Mrd forint értékben sikerül lehívni EU-forrásokat. 40 százalék körüli átlagos import-hányaddal számolva 50 Mrd forint EU-forrás nagyságrendileg 0,1 százalékponttal emeli az adott év növekedési ütemét. A költségvetési egyenlegre ennek érdemi hatása nincs, mivel a magasabb növekedés adóbevételi többleteket is generál, ami ellensúlyozza a forrás-lehíváshoz szükséges hazai társfinanszírozás egyenlegrontó hatását.

Amennyiben 2016 elején a költségvetésnek még olyan projektekkal kapcsolatban marad fenn fizetési kötelezettsége, amelyeket már nem lehet sem a 2007-2013-as, sem a 2014-2020-as EU-forrásokból fizetni, akkor az természetesen rontja a költségvetési egyenleget, de egyelőre ilyen konkrét problémáról nincs tudomásunk.

Az EU-források lehívásának hatása a 2017. évi növekedésre

Az EU-források lehívásának kockázata hatással van a 2017. évi várható növekedési ütemre is. Számos elemző és nemzetközi intézmény előrejelzéseiből úgy tűnik, hogy bár 2016-ban lassul a növekedés, 2017-ben visszatér a 2 százalék feletti érték. Saját alappályánkon is ezzel számolunk, de világosan látni kell, hogy ennek a magasabb növekedések az oka elsősorban technikai: a 2016. évi alacsony bázis. Minél inkább sikerül felgyorsítani 2016-ban az EU források lehívását, annál kisebb „feltámadásra” lehet számítani 2017-ben, hiszen a magasabb bázishoz képest kellene még inkább gyorsítani a lehívást. A 2017 utáni évek növekedési üteme várhatóan a 1,5 százalék körüli hosszú távú érték körül alakul már.

A vagyonértékesítési bevételek teljesülése

A vagyonértékesítésből származó bevétel tervezett értéke 2015-ben 169, 2016-ban 133 Mrd forint. Alappályánkon azzal számolunk, hogy 2015-ben 0, 2016-ban 133 Mrd forint folyik be, a kiadási oldalon viszont 2015-ben megvalósul 105 Mrd forint olyan kiadás, aminek terv szerint a vagyonértékesítési bevétel lett volna a fedezete. A rendkívül kevés információ alapján (elsősorban az állami földek értékesítése) megítélésünk szerint a 2016. évi bevétel körül a pozitív és negatív kockázatok egyensúlyban vannak. Felhívjuk ugyanakkor a figyelmet, hogy az OTP-részvények értékesítéséből származó 75 Mrd forint bevétel ugyan a magyar jogi szabályozás szerint növeli a beruházási alap kiadási kereteit, de mivel a részvényértékesítés az ESA módszertan szerint nem költségvetési bevétel, ezért az ebből finanszírozott kiadások a maastrichti egyenleget rontják.

Maradványok képződése 2015 végén

A 2015. évi egyenleg szempontjából pozitív kockázat, a 2016. évi egyenleg szempontjából viszont negatív kockázat, hogy az év végén a megemelt költségvetési tartalékból átcsoportosított összegeket a kedvezményezett intézmények nem fogják tudni elkölteni még az év vége előtt. Ebből a szempontból külön figyelmet érdemel a kormánynak az a gyakorlata, hogy az elmúlt években a maradványokat év közben gyakorlatilag mindenféle parlamenti kontroll nélkül átcsoportosította az eredetitől teljesen eltérő célú előirányzatokra (pl. parlafű). Ennek azért van jelentősége, mert ha a költségvetési terv alapértelmezésben a teljes maradványállomány változatlanságát tételezi fel, akkor az egyes területeken a folyó évi előirányzaton felül felhasznált korábbi maradványok egyenlegrontó hatását az ellensúlyozza, hogy más területeken a folyó évi előirányzatnál kisebb kiadás valósul meg, vagyis új maradvány képződik. Ha az ilyen új maradványok elköltésének valószínűségét jelentősen megnöveli a kormány azáltal, hogy az el nem költött pénzeknek mindig „új helyet talál”, akkor egy idő után a statisztikus egyensúly felborul. Bár az elmúlt években nem csökkent érdemben a maradványok együttes állománya, ez a lehetőség folyamatos veszélyt jelent – miközben természetesen súlyosan sérti a parlament költségvetési jogait.

A bevándorlással kapcsolatos feladatok finanszírozására a 2015. évi költségvetésben utólag létrehozott, 1 Mrd forint összegű, de felülről nyitott előirányzat akkor jelent veszélyt a 2015. évi egyenlegre, ha a jelenleg még rendelkezésre álló, mintegy 30 Mrd forint tartalékot a kormány egyéb célokra elkölti és ezen felül még az 1 Mrd forintos előirányzatról is többet költ. Jelenlegi információink szerint ez nem valószínű.

A kamatlábak megemelkedése

Negatív kockázat a hozamgörbe esetleges megemelkedése. Bár évek óta folyamatosan a legfontosabb hírek között szerepel a FED és az EKB kamatpolitikájával kapcsolatos minden információ, ennek ellenére számítani lehet arra, hogy a FED kamatemelések tényleges megkezdése nyomán a teljes forint hozamgörbe is meg fog emelkedni. Ennek érdemi hatása lehet először az árfolyamra,³ később pedig az államadósság finanszírozási költségeire.

A jármű-export visszaesése

A Volkswagen-botrány és a kínai gazdaság lassulása egyaránt negatívan érintheti a magyar járműipar export-lehetőségeit. Pozitív kockázat az olajárak csökkenése, amely némileg ellensúlyozhatja ezt a két, az autókérsletet csökkentő tényezőt.

Közép- és hosszú távú kockázatok

Az EU-források gyors, de alacsony hatékonyságú felhasználása

Hosszú távon az egyik legnagyobb kockázat, hogy a magyar gazdaság még inkább „rászokik” az EU-forrásokra. A következő néhány évben a magyar kormányzati társfinanszírozás úgy fog működni, mint egy álopszerűen hatékony fiskális stimulus. Ha 100 forintot elkölt a magyar költségvetés társfinanszírozásra, ezzel (15 százalékos magyar részt feltételezve) 667 forint értékű projekt megvalósítását érheti el, ami – 40 százalékos import-hányadot feltételezve – 400 forint értékű GDP-növekedést jelent. Ebből (az áfa nélkül) 30 százalékos adórátával számolva 120 forint adóbevételei

³ Becsléseink szerint 25 bázispont permanens növekmény az elvárt kamatban 3-5 forint árfolyam-leértékelődést eredményez.

többlet keletkezik, vagyis a költségvetési egyenleg még javul is. Ezzel a módszerrel mindenfajta rövid távú költségvetési kockázat nélkül lehet élénkíteni a gazdaságot.

Minél inkább sikerül felgyorsítani a 2014-2020 időszak forrásainak lehívását, annál inkább torzulni fog a magyar gazdaság szerkezete ahhoz képest, mint ami tisztán piaci körülmények között kialakulna, ezért amikor elfogynak a források, komoly válságtünetekre lehet számítani – túl azon, hogy az ingyenes élénkítési recept sem fog már működni.

A források lehívásának gyorsítása az alacsony felhasználási hatékonyság kockázatával is jár, aminek az a következménye, hogy a források a lehetséges maximumnál csak jóval kisebb mértékben járulnak hozzá a tényleges termelési kapacitások bővüléséhez, a potenciális kibocsátás szintjének emeléséhez. Márpedig az EU-források felhasználása utáni kibocsátási szintet az addigra kialakuló kapacitásszint fogja meghatározni.

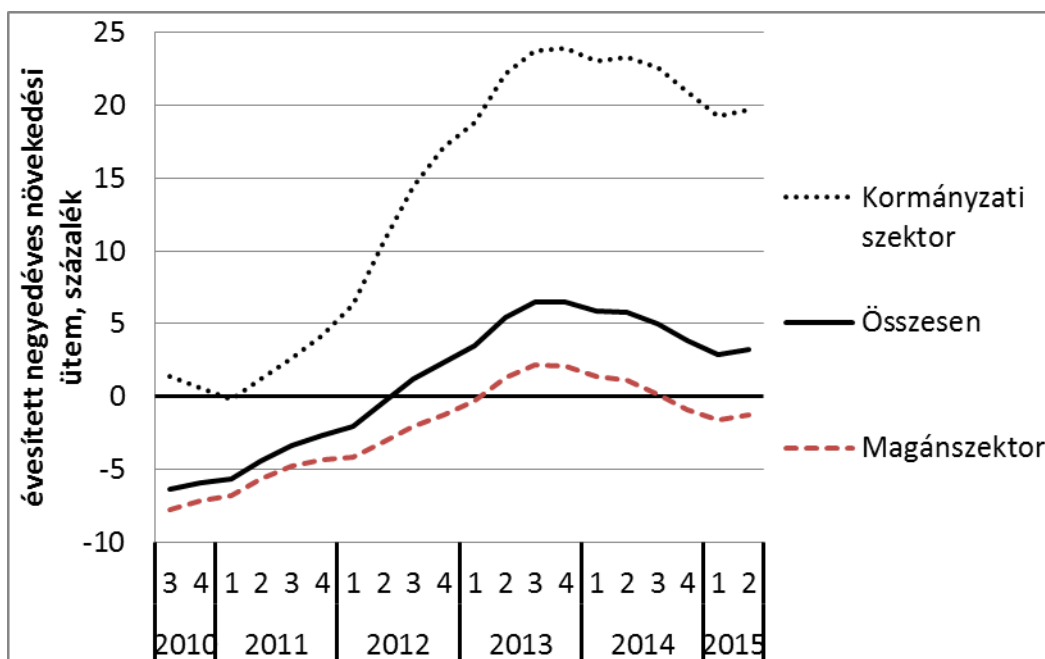
Paks II.

Alappályánkon azzal számolunk, hogy a 2016-ra betervezett 113 Mrd forint reálszintjén marad az éves beruházási kiadás a későbbi években. Ahhoz, hogy a már aláírt szerződések szerinti határidőre elkészüljön a teljes beruházás, 2018-tól kezdődően a kiadásoknak 3-400 Mrd forintos éves szintre kell emelkednie, ami negatív kockázat. Pozitív kockázat a paksi beruházással kapcsolatban, hogy az EU-Bizottság több lényegi kérdésben is vizsgálatot folytat, melyek eredményeként az sem kizárt, hogy a beruházás nem, vagy legalábbis nem a jelenlegi szerződéses formában fog megvalósulni.

A vállalati szektor csökkenő beruházása

A gazdaság hosszú távú növekedési kilátásait termelési oldalról a magánszektor tőkeállománya, a vállalati szektorban foglalkoztatottak létszáma és termelékenysége határozza meg. Bár az elmúlt években – nagyrészt az EU-források lehívása, kisebb részben az egyedi nagyberuházások miatt – a beruházások reálértéke folyamatosan és gyors ütemben növekedett, azonban ezen belül egyre inkább az állami beruházások váltak dominánssá, sőt a legutóbbi negyedévekben a magánszektor beruházása reálértéken csökkent.

7. táblázat: Az állóeszköz-felhalmozás trend növekedési üteme

Megjegyzés: a KSH nemzeti számla változatlan áras adataiból számított trend alapján évesített negyedéves növekedési ütemek

Nem nyilvánvaló, hogy a szinte kizárólag EU-forrásokból finanszírozott kormányzati beruházások visszaesése nyomán gyorsulni vagy tovább lassulni fog-e a magánszektor beruházása. Egyik oldalról az állami beruházások kiszoríthatnak bizonyos magán beruházásokat, ezért az állami beruházások visszaszorulása újra teret adhat a magán beruházásoknak. A másik oldalról viszont az állami beruházások generálják is azokat a magán beruházásokat, amelyek az állami megrendelések teljesítéséhez szükségesek.

A versenyszférában foglalkoztatottak létszámának felülbecslése⁴

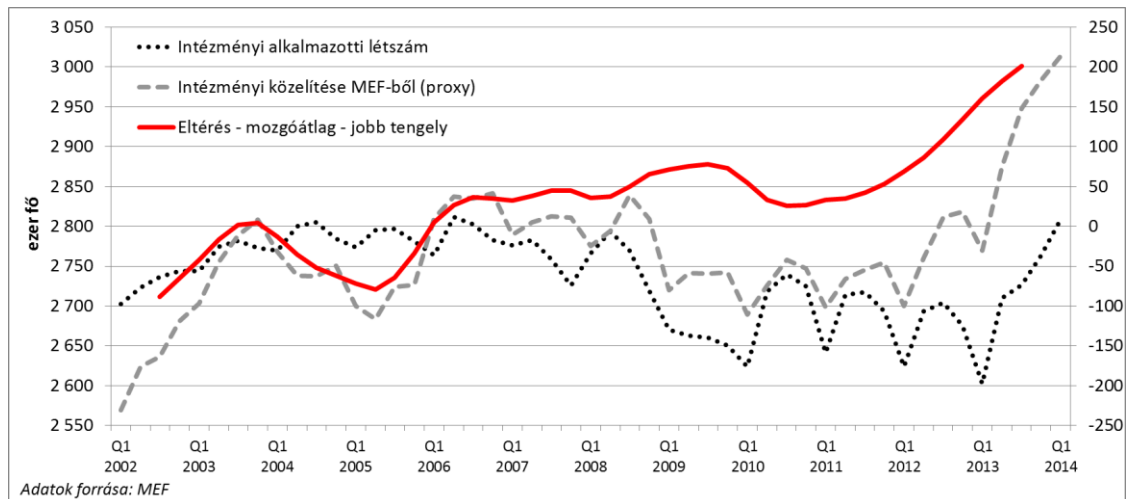
A foglalkoztatottak létszámát a KSH elsődlegesen a Munkaerő-felmérés (MEF) keretében méri, amely során az adatgyűjtők becsengetnek a mintába került lakásokba és az ott lakóktól megkérdezik munkaerő-piaci helyzetüket. Foglalkoztatottnak az minősül, aki legalább egy órát dolgozott pénzért a megelőző héten. Az egyes adatközlőket a KSH besorolja a főbb jellemzőik (kor, nem, lakóhely, stb.) szerint, majd az egyes kategóriák mintából nyert adatait felszorozza a teljes népesség megfelelő kategóriájának létszámára.

A MEF melletti másik adatforrás az intézményi felmérés. Ebben a KSH a vállalatoktól, költségvetési szervektől begyűjti alkalmazottaik létszámát. Mivel ez csak az alkalmazottak létszámára ad becslést, kisebb értéket ad a MEF-nél. Nem tartalmazza például az egyéni vállalkozók, a külföldi telephelyen dolgozók, vagy a segítő családtagok létszámát. Tekintettel arra, hogy az intézményi alkalmazottak nagyságrendileg 70 százalékát adják a MEF szerinti összes foglalkoztatottnak, a két időszornak valamennyire együtt kell mozognia. A probléma súlyát érzékelteti, hogy a versenyszektor teljes létszámnövekedése (köz munkások és külföldön foglalkoztatottak nélkül) 2011 és 2014 között a MEF szerint 294 ezer fő, míg az intézményi statisztika szerint mindössze 3 ezer fő volt.

Mivel azt tapasztaltuk, hogy a MEF és az intézményi adatsor közötti eltérés az elmúlt években jelentősen és trendszerűen megnőtt, részletesebb vizsgálatot végeztünk. A MEF adatbázisában azonosíthatók azok a munkavállalók, akiket alkalmazóiknak elvileg jelentenie kell az intézményi felmérés keretében is. Az alábbi ábra az 4 főnél többet foglalkoztató, belföldi munkáltatók alkalmazottainak létszámát mutatja a MEF és az intézményi statisztika alapján.

⁴ A Hosszú-Romhányi: Statisztika és valóság: a munkaerő-statisztikai módszertanválasztás hatása a gazdaságpolitikai narratívákra (Statisztikai Szemle, 2015. október) című tanulmány rövid összefoglalása. A teljes tanulmány elérhető a következő linken: http://kfib.hu/uploads/kfib_Statisztika_es_valosag.pdf

8. táblázat: A 4 főnél többet foglalkoztató, belföldi munkáltatók alkalmazottainak létszáma

Amint látható, korábban a két idősor hasonlóan alakult, 2012-től kezdődően viszont a MEF adatsora elnyílik az intézményitől. Az eltérés 2014-ben már meghaladta a 200 ezer főt, miközben 2010-ben még kevesebb mint 50 ezer fő volt. Ezek alapján vagy a MEF vagy az intézményi felmérés (vagy akár mindkettő) komoly hibával ragadja meg az alkalmazottak létszámát.

Mivel a külföldön foglalkoztatottak és a közmunkások létszám-növekedésén túl a MEF-ben kimutatott foglalkoztatás-bővülés döntő része az alkalmazottak körében látszik, ezért a fenti probléma alapvetően befolyásolja a gazdasági folyamatok értékelését.

A külföldön dolgozók létszámának és hazautalt jövedelmének becslése

A külföldön dolgozók létszámát a KSH a MEF keretében becsüli annak alapján, hogy a megkérdezett foglalkoztatottak milyen arányban jelölnék meg külföldi telephelyet. Bár 2010 és 2015 között a becsült szám 47 ezerről 110 ezerre növekedett, ez gyakorlatilag biztosan jelentős alulbecslése mind a létszámnak, mind a növekménynek. Amint Lakatos (2015)⁵ bemutatja, a német és angol hatóságok lényegesen több ottani magyar munkavállalót tartanak nyilván annál, mint ahányan a KSH mérései szerint ezekben az országokban dolgozik. Az eltérés két-háromszoros, de mivel a külföldi hatóságok adatai is nyilvánvalóan csak alsó becslésnek tekinthetők, ezért a valóságban még ennél is nagyobb lehet az alulbecslés aránya. Ez azt jelenti, hogy a külföldön munkát vállalók nagy része valójában eltűnik a magyar statisztika látóköréből, aminek két közvetlen következménye is van:

1. A belföldön foglalkoztatottak MEF szerinti létszámát a KSH felülbecsli, mivel nem valós (túl magas) az a továbbvezetett népesség adat, amire a MEF-minta értékeit felszorozza
2. A külföldön dolgozók hazautalt jövedelmének értéke a fizetési mérlegben alulbecsült.

A külföldön dolgozók hazautalt jövedelméről jó minőségű, közvetlen statisztikai adat nem áll rendelkezésre. A fizetési mérlegben munkavállalói jövedelemként kimutatott összeg a külföldön dolgozók bruttó bérét és a külföldi munkáltató által megfizetett munkaadói TB-járulékot is tartalmazza.⁶ A külföldön megfizetett adók és járulékok a fizetési mérleg egy másik, kiadási során

⁵ LAKATOS J. [2015]: Külföldön dolgozó magyarok, Magyarországon dolgozó külföldiek. *Statisztikai Szemle*. 93. évf. 2. sz. 93–112. old.

⁶ A magyar sajtóban már számos hír, cikk és elemzés jelent meg, amely ezt az adatot tévesen értelmezte úgy, mint a külföldön dolgozók által hazautalt, vagyis Magyarországon potenciálisan keresletet generáló jövedelem lenne.

jelennek meg, a külföldön dolgozók külföldi fogyasztását pedig egy harmadik sor, az „Utazás kiadás” tartalmazza. Mindhárom résztétellel kapcsolatban vannak érdemi módszertani problémák:

1. A külföldről származó munkajövedelem becslésének alapja a külföldön dolgozók létszáma, és a külföldi, pontosabban az osztrák és a német átlagbér. Mivel a külföldön dolgozók – különösen a távolabbi országokban élők és ezért ritkábban hazalátogatók - létszámát a KSH alulbecsli, ezért a munkavállalói jövedelem is nagy valószínűséggel alulbecsült.
2. A külföldön megfizetett adó becslésének alapja szintén a német és osztrák adózási környezet, amely nem feltétlenül reprezentatív a távolabbi országokban munkát vállalók nettó jövedelme szempontjából.
3. A külföldön munkát vállalók külföldi fogyasztását szinte biztos, hogy a KSH-adatokon alapuló fizetési mérleg jelentősen alulbecsli, mivel 2010-2014 között a munkavállalási céllal külföldre utazók fogyasztása gyakorlatilag stagnált, miközben a létszámuk még a KSH becslése szerint is több mint megduplázódott.

Összességében nem tudunk biztosat állítani arról, hogy a külföldön munkát vállalók ténylegesen hazautalt jövedelme hogyan alakult az elmúlt években, mivel mind a munkavállalói jövedelem, mind az abból levonandó adók és fogyasztási kiadások értéke valószínűleg alulbecsült.

A gazdaságpolitikai döntések megalapozásához elengedhetetlen lenne, hogy a statisztikai hatóságok mindent megtegyenek a fenti problémák megoldására, de legalább csökkentésére.

Prociklikus költségvetési politika

Középtávú kockázat, hogy a kormány feltételezése szerint a gazdaság jelenleg jóval a potenciális szint alatt teljesít, ezért gyakorlatilag minden többletbevételt szinte azonnal elkölt (ld. költségvetési törvény-módosítások, OTP-részvények bevételeinek felhasználása, stb.). Külön figyelmet érdemelnek ebből a szempontból azok a kormányzati bejelentések, amelyek nem egyszeri, hanem gyakorlatilag állandó jelleggel rontják a költségvetési egyenleget. Ilyen pl. az internet és a lakásvásárlás áfájának csökkentése, vagy paksi atomerőmű befizetésének megszüntetése az áram árának csökkentése érdekében. Ez a költségvetési alapállás kifejezetten pro-ciklikus, mivel számos jel bizonyítja, hogy a kibocsátási rés jelenleg már pozitív, vagyis a bevételi többletek átmenetinek fognak bizonyulni. A pozitív kibocsátási rést bizonyítja, hogy

1. bár a nyers fogyasztói árindex még rendkívül alacsony (1 százalékalatti), az MNB által számított „keresletérzékeny” infláció már 2 százalékal és emelkedő.
2. a reálbérek messze a reál GDP növekedési üteme fölött növekednek⁷ és ennek nem a fehéredés az oka, mivel nem a fehéredés által leginkább érintett ágazatokban figyelhető meg
3. a vállalatok szerint a termelés bővítésének legfontosabb akadálya a munkaerőhiány (a megkérdezett cégek 45,4 százaléka szerint ez a legfontosabb tényező; ennél magasabb értéket legutóbb 1998Q2-ben mért az Eurostat). A problémát az is mutatja, hogy a versenyszektorban az üres álláshelyek száma folyamatosan emelkedik, a munkanélküliségi ráta pedig csökken.
4. a kapacitások kihasználtsága a sokéves átlag felett van (a jelenlegi szint felett csak a 2000Q1-2001Q4, a 2005Q2-2008Q4 és a 2014Q4-2015Q1 időszakokban volt a szezonálisan igazított érték)

⁷ 2015 szeptemberében a közfoglalkoztatottak nélküli versenyszektorban a bruttó bérek 4,2 százalékkal emelkedtek, miközben az árak ugyanebben az időszakban 0,4 százalékkal csökkentek, tehát a reálbér 4,6 százalékkal emelkedett.

5. a magánszektor beruházások csökkennek, holott ezeket a hatalmas állami megrendelések is hajtják

Az természetes, hogy a vállalati szektor a munkaerőhiányra a reálbér emelésével reagál. Az átlag feletti és emelkedő kapacitáskihasználtságnak viszont a beruházásokat kellene hajtania, amit nem látunk. Mindebből az az összkép rajzolódik ki, hogy a vállalati szektor már inkább a konjunktúra végére számít, nem pedig további tartós fellendülésre. A pozitív kibocsátási rés attól is növekedhet, hogy a potenciális kibocsátást a termelési tényezők csökkenése fékezi. Ennyire kedvező konjunkturális környezetben az adósságrátának lényegesen gyorsabban kellene csökkennie, ha a kormány el akarja kerülni a prociklikus kiigazítási kényszert a következő nehezebb időszakban. Lehetséges, hogy a nehezebb idők csak néhány év múlva következnek el, amikor teljesen elfogynak a most gyorsítva lehívott EU-források, de ha addigra nem sikerül kellően csökkenteni az államadósságot, akkor vagy az adósságspirál indul be újra, vagy hatalmas kiigazítási kényszer keletkezik. Némileg analóg a helyzet ahhoz, mint amikor 2011-ben a magán-nyugdíjpénztári vagyon államosításának leple alatt a hajtott végre a kormány méretes költségvetési lazítást, amit aztán 2012-ben hatalmas költségvetési kiigazításnak kellett követnie. A nyugdíjpénztári vagyon szerepét a jelenlegi helyzetben az EU-források játsszák, de a probléma ugyanaz: a költségvetési olyan átmeneti bevételekre tesz szert, amelyek nincsenek összefüggésben a magyar gazdaságnak e bevételek elszámolása pillanatában nyújtott teljesítményével, viszont az aktuális statisztikai elszámolási szabályok szerint ellentételezhetnek költségvetési kiadásokat. A nyugdíjpénztári vagyon államosításának elszámolási szabályai azóta megváltoztak és immár a hivatalos egyenleg-adatokból is látszik a 2011. évi lazítás. A kormány akkor járna el prudens módon, ha a kormányzaton belül felhasznált EU-források 7 évre egyenletesen elosztott összegénél többet nem venne figyelembe bevételként akkor, amikor a költségvetési egyenlegcél teljesülését vizsgálja.

MELLÉKLETEK

1. melléklet: a főbb makrogazdasági mutatók alakulása a technikai alappályán

	2011	2012	2013	2014	2015f	2016f	2017f	2018f	2019f
NEMZETI SZÁMLÁK (folyó áron, Mrd forint)									
Nominális GDP	28134	28628	30065	32180	33605	34932	36551	38156	39786
Reál GDP (éves % növekedés)	1,8	-1,5	1,7	3,5	2,9	1,7	1,8	1,5	1,3
Háztartások fogyasztási kiadása	14341	14889	15226	15651	16294	17346	18252	19146	20085
Vásárolt fogyasztás (becslés)	13147	13645	14021	14528	15125	16100	16942	17772	18643
<i>vásárolt fogyasztás (éves % növekedés)</i>	4,9	3,8	2,8	3,6	4,1	6,5	5,2	4,9	4,9
<i>vásárolt fogyasztás volumene (éves % reálnövekedés)</i>	1,1	-1,6	1,1	3,9	4,3	4,6	2,3	1,8	1,7
Kormányzati kollektív fogyasztás	2856,0	2814,5	2972,2	3292,0	3385,0	3482,0	3579,8	3682,5	3791,5
Kormányzati természetbeni transzfer	2990,6	2941,4	2958,0	3210,2	3331,1	3447,7	3490,1	3590,2	3696,5
<i>Összes kormányzati fogyasztás folyó áron</i>	5846,6	5755,9	5930,2	6502,2	6716,1	6929,8	7069,9	7272,7	7488,0
Kormányzati beruházás NSZ szerint	945,9	1071,6	1332,8	1771,3	2060,5	2029,7	2057,0	2099,8	2140,3
Kormányzati pénzügyi transzfer a lakosságnak	4311,3	4346,9	4453,2	4491,4	4476,8	4469,2	4635,9	4784,8	4883,7
Import	22812,9	22931,5	24249,7	26383,3	27990,4	30433,1	32780,6	35180,6	37664,4
Lakossági beruházás	871,3	833,1	896,5	943,0	930,7	970,9	1009,6	1034,7	1055,2
Lakosság rendelkezésre álló jövedelme	15269,7	15700,6	16288,9	16936,1	17662,7	18388,2	19560,7	20735,7	21813,6
ÁRAK (éves %)									
Infációs ráta (CPI)	3,7	5,5	1,6	-0,3	-0,2	1,8	2,9	3,1	3,2
GDP deflátor	2,2	3,4	3,0	2,8	1,5	2,2	2,8	2,8	2,9
Fogyasztási kiadás deflátor	3,6	6,2	2,4	0,7	1,5	4,2	2,9	3,1	3,2
Közösségi fogyasztás delátora	0,3	-1,3	0,5	6,8	1,8	3,3	2,6	2,9	3,0
Kormányzati természetbeni transzfer deflátor	-0,5	0,9	-0,6	4,9	1,8	3,3	2,6	2,9	3,0
Beruházások deflátor	3,4	2,6	3,6	2,4	4,5	4,2	2,6	2,1	1,9
Export deflátor	3,4	3,2	0,3	0,9	-1,3	1,4	2,5	2,6	2,7
Import deflátor	4,9	4,2	-0,5	0,2	-0,9	3,0	2,5	2,7	2,7
MUNKAPIAC (ezer fő)									
Foglalkoztatottak száma a nemzetgazdaságban (LFS, éves átlag)	3 759,0	3 827,2	3 892,8	4 100,8	4 210,1	4 228,8	4 255,0	4 281,9	4 308,4
<i>ebből: Versenyszféra (LFS-intézményi állam)</i>	2 882,1	2 925,2	2 956,0	3 092,2	3 139,1	3 159,6	3 186,9	3 214,9	3 242,6
<i>Költségvetési szektor (intézményi, technikai feltevés)</i>	734,6	751,3	786,0	854,1	865,0	865,0	865,0	865,0	865,0
Foglalkoztatottak száma a nemzetgazdaságban (éves változás %)	0,7	1,8	1,7	5,3	2,7	0,4	0,6	0,6	0,6
<i>Versenyszféra foglalkoztatottság (éves változás %)</i>	1,2	1,5	1,1	4,6	1,5	0,7	0,9	0,9	0,9
<i>Állami foglalkoztatottság (éves változás %)</i>	-4,9	2,3	4,6	8,7	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Aktívák létszáma	4 225,0	4 300,4	4 333,8	4 444,2	4 469,2	4 489,2	4 504,2	4 514,2	4 519,2
Munkanélküliek száma a nemzetgazdaságban (éves átlag)	466,0	473,2	441,0	343,3	259,1	260,3	249,2	232,3	210,8
Munkanélküliségi ráta (LFS)	11,0	11,0	10,2	7,7	5,8	5,8	5,5	5,1	4,7
Versenyszféra bruttó nominál átlagbér (éves növekedés, %)	5,4	7,3	3,6	4,3	3,9	3,4	3,8	3,1	2,8
Állami bruttó átlagbér (technikai feltevés)	203 516	200 027	207 191	209 706	219 477	223 327	229 803	236 851	244 320
Nemzetgazdasági bruttó bér- és keresettömeg (folyó áron, millió HUF)	9 157	9 432	9 765	10 280	11 726	12 131	12 640	13 109	13 573
<i>Nemzetgazdasági bruttó bér- és keresettömeg (éves növekedés, %)</i>	2,9	3,0	3,5	5,3	14,1	3,5	4,2	3,7	3,5
"KSH létszám és kereset" bruttó bér (éves növekedés, %)	5,2	4,7	3,4	3,0	7,0	2,9	3,5	3,0	2,9
"KSH létszám és kereset" nettó bér (éves növekedés, %)	6,4	1,2	3,4	3,0	7,0	2,9	3,5	3,0	2,9
Nyugdíj indexálás mértéke (éves növekedés, %)	4,3	5,5	5,2	2,4	1,8	1,8	2,9	3,1	3,2
TECHNIKAI FELTEVÉSEK									
Forint euró árfolyam (éves átlagok)	279,3	289,3	297,0	308,7	309,3	317,0	320,0	322,8	325,2
Hozam, 3 hónapos benchmark	6,1	6,7	4,0	2,1	1,6	1,5	2,6	3,9	4,6
Olajár, HUF/hordó	22293	25233	24351	22835	12490	12383	13180	14045	14999

2/a. melléklet: a külső tételek alakulása az alappályán

BEVÉTELI OLDAL								
Költségvetési tétel	2012	2013	2014	2015f	2016f	2017f	2018f	2019f
Gazdálkodó szervezetek befizetései								
Társasági adó	342,3	322,5	394,8	459,7	433,6	483,6	523,4	564,0
Hitelintézeti járadék	9,7	17,5	20,6	8,7	3,8	3,4	3,0	2,7
Pénzügyi szervezetek különadója	84,9	139,1	148,6	149,2	89,2	62,2	62,2	62,2
Pénzügyi tranzakciós illeték		259,6	277,9	209,8	205,7	211,5	218,0	224,5
Biztosítási adó		26,2	28,7	29,8	30,9	32,5	34,3	36,3
Távközlési adó	12,2	47,0	56,0	55,5	56,1	56,1	56,1	56,1
Egyes ágazatokat terhelő különadó	164,7	9,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Cégautóadó	32,3	33,1	31,7	31,9	32,8	33,9	35,2	36,6
Energiaellátók jövedelemadója	5,6	54,1	35,0	51,2	53,3	55,7	58,2	60,7
Egyszerűsített vállalkozói adó	146,5	110,0	96,8	91,8	95,5	99,9	104,3	108,7
Kisvállalati adó		10,1	12,7	12,0	12,5	13,1	13,7	14,2
Kisadózók tételes adója		28,3	42,2	52,3	54,3	56,8	59,3	61,9
Közmű adó		54,9	55,0	55,9	55,9	55,9	55,9	55,9
Reklámadó			3,3	2,8	8,5	8,9	9,3	9,7
Energiaadó	16,9	16,3	14,6	18,3	18,5	18,5	18,4	18,3
Környezetterhelési díj	7,3	6,2	5,5	5,4	5,9	6,0	6,1	6,2
Környezetvédelmi termékdíj	56,4	48,2	49,8	61,0	63,1	64,2	65,2	66,1
Hulladéklerakási járulék		6,3	9,6	8,6	8,8	8,9	9,1	9,2
Bányajáradék	103,6	63,2	63,0	37,1	46,0	47,0	48,0	49,1
Innovációs járulék	58,1	62,0	68,9	66,4	69,0	72,2	75,4	78,6
Egyéb befizetések	18,0	22,9	24,2	22,5	21,5	20,9	20,5	20,2
Korkedvezménybiztosítási járulék	0,0	0,0	17,1	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Fogyasztáshoz kapcsolt adók								
Általános forgalmi adó	2 747,0	2 809,6	3 035,6	3 232,6	3 415,3	3 544,6	3 707,8	3 871,3
Jövedéki adó	929,4	897,3	918,9	1 004,3	1 002,1	1 009,2	1 018,4	1 016,6
Játékadó	64,2	41,8	45,6	46,9	49,9	52,5	55,1	57,8
Kulturális adó	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
Regisztrációs adó	13,7	15,6	18,8	21,5	23,7	26,2	28,6	30,8
Gépjárműadó	0,0	41,2	42,4	44,1	45,4	46,9	48,8	50,8
Népegészségügyi termékdíj	20,1	18,9	20,0	29,2	32,3	33,1	33,7	34,3
Baleseti adó	25,2	22,5	23,8	26,5	28,5	30,0	31,4	33,0
Lakosság befizetései								
Személyi jövedelemadó	1 499,7	1 505,5	1 590,6	1 698,4	1 653,2	1 736,9	1 818,4	1 894,2
Adóbefizetések	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Illeték befizetések	109,6	107,4	120,3	133,3	140,5	150,4	159,5	167,9
M.személyek jogviszony megszűnésével kapcs. különadó	1,2	0,9	1,5	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Vám- és cukorágazati hozzájárulás beszedési költség megtérítése	9,2	9,2	11,2	13,2	14,3	15,4	16,6	17,7
Munkát terhelő járulékok								
Munkáltatói és biztosítottjai járulék (NyAlap, EAlap és MPA) és EHO	3 625,3	3 795,6	4 076,4	4 399,4	4 591,2	4 780,4	4 960,0	5 136,5
Rehabilitációs hozzájárulás	62,7	64,1	66,0	68,5	67,8	68,3	68,8	69,2
Szakképzési hozzájárulás	78,7	60,3	60,9	65,8	68,8	71,6	74,3	76,9
TB-alapok egyéb külső járulékbefizetései	58,3	61,5	59,4	62,7	38,9	47,4	52,7	56,6
Bérgarancia támogatások törlesztése	0,8	1,0	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Külső bevételek összesen	10 303,9	10 790,0	11 548,3	12 278,8	12 537,6	13 025,1	13 550,6	14 056,0
KIADÁSI OLDAL								
Költségvetési tétel	2012	2013f	2014	2015f	2016f	2017f	2018f	2019f
Nyugellátások	3281,2	3412,7	3425,2	3443,4	3466,4	3619,7	3756,3	3840,3
Családi támogatások								
Családi pótlék	335,6	334,8	328,1	322,3	320,1	318,7	318,1	317,8
Anyasági ellátás	5,5	6,1	5,4	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Apákat megillető munkaidő kedvezmény megtérítése	1,8	2,1	4,4	2,7	2,8	2,9	2,9	3,0
TGYÁS	38,3	38,2	41,3	45,4	46,7	48,4	49,8	51,2
GYED	84,1	94,0	104,5	112,9	116,7	118,1	119,4	120,6
GYES	61,9	58,4	57,6	63,0	63,0	64,8	64,8	64,8
GYET	13,0	13,0	12,1	12,3	12,1	11,9	11,7	11,6
Szociális juttatások								
Passzív ellátások	65,0	50,8	49,7	47,8	49,5	49,0	47,1	43,9
Bérgarancia kifizetések	6,6	5,5	4,2	3,8	4,1	4,0	3,9	3,6
Táppénz	56,5	59,9	68,2	77,6	80,3	83,6	86,7	89,8
Vakok és fogyatékosok ellátásai	30,3	30,4	32,9	33,5	29,9	30,7	31,6	32,6
Egyéb külső kiadások								
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	234,9	272,3	290,9	295,6	325,2	312,2	326,1	348,2
MNB veszteségtérítés	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Külső kiadások összesen	4 214,9	4 378,1	4 424,4	4 466,4	4 522,6	4 670,0	4 824,4	4 933,4
Külső tételek egyenlege	6 089,0	6 412,0	7 124,0	7 812,5	8 015,0	8 355,1	8 726,3	9 122,5

2/b. melléklet: a külső tételek összehasonlítása az elfogadott költségvetés törvényekkel

Költségvetési tétel	2014 tény	Törvény		kfib - alappálya		Eltérés - Mrd HUF		Eltérés - százalék	
		2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Gazdálkodó szervezetek befizetései									
Társasági adó	394,8	341,4	400,5	459,7	433,6	118,3	33,1	34,7	8,3
Hitelintézeti járadék	20,6	15,4	6,3	8,7	3,8	-6,7	-2,5	-43,6	-40,4
Pénzügyi szervezetek különadója	148,6	144,2	79,2	149,2	89,2	5,0	10,0	3,5	12,7
Pénzügyi tranzakciós illeték	277,9	206,2	200,9	209,8	205,7	3,6	4,8	1,7	2,4
Biztosítási adó	28,7	28,6	30,0	29,8	30,9	1,2	0,9	4,1	3,0
Távközlési adó	56,0	56,4	56,0	55,5	56,1	-0,9	0,1	-1,5	0,3
Cégaudó	-1,0	28,8	27,7	31,9	32,8	3,1	5,1	10,8	18,4
Energiaellátók jövedelemadója	31,7	44,7	41,3	51,2	53,3	6,5	12,0	14,6	29,0
Egyszerűsített vállalkozói adó	35,0	83,8	75,2	91,8	95,5	8,0	20,3	9,6	27,0
Kisvállalati adó	96,8	16,4	13,8	12,0	12,5	-4,4	-1,3	-26,6	-9,3
Kisadózók tételes adója	12,7	56,3	70,1	52,3	54,3	-4,0	-15,8	-7,2	-22,5
Közmű adó	42,2	54,0	52,2	55,9	55,9	1,9	3,7	3,5	7,1
Reklámadó	55,0	6,6	10,9	2,8	8,5	-3,8	-2,4	-57,7	-21,7
Energiaadó	3,3	15,5	16,7	18,3	18,5	2,8	1,8	17,8	10,9
Környezetterhelési díj	14,6	6,0	5,3	5,4	5,9	-0,6	0,6	-10,7	11,8
Környezetvédelmi termékdíj	5,5	63,4	63,4	61,0	63,1	-2,4	-0,3	-3,8	-0,5
Hulladéklerakási járulék	49,8	9,0	8,0	8,6	8,8	-0,4	0,8	-4,3	9,8
Bányajáradék	7,8	49,0	31,5	37,1	46,0	-11,9	14,5	-24,4	46,1
Innovációs járulék	63,0	69,1	70,6	66,4	69,0	-2,7	-1,6	-4,0	-2,3
Egyéb befizetések	68,9	27,0	26,0	22,5	21,5	-4,5	-4,5	-16,5	-17,3
Egyéb központosított bevétel (csak külső!)	24,2	1,5	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fogyasztáshoz kapcsolt adók									
Általános forgalmi adó	3035,6	3172,4	3351,9	3 232,6	3 415,3	60,2	63,4	1,9	1,9
Jövedéki adó	918,9	913,5	952,2	1 004,3	1 002,1	90,8	49,9	9,9	5,2
Játékadó	45,6	48,7	51,1	46,9	49,9	-1,8	-1,2	-3,6	-2,4
Kulturális adó	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Regisztrációs adó	18,8	19,6	20,7	21,5	23,7	1,9	3,0	9,6	14,3
Gépjárműadó	42,4	45,5	45,5	44,1	45,4	-1,4	-0,1	-3,1	-0,3
Népegészségügyi termékdíj	20,0	26,4	26,8	29,2	32,3	2,9	5,5	11,0	20,6
Baleseti adó	23,8	23,5	25,4	26,5	28,5	3,0	3,1	12,8	12,3
Lakosság befizetései									
Személyi jövedelemadó (különadóval és önkormányzati résszel együtt)	1589,1	1639,7	1658,4	1 698,4	1 653,2	58,7	-5,2	3,6	-0,3
Adóbefizetések	0,5	0,5	2,0	0,2	0,2	-0,4	-1,9	-70,0	-92,5
Illeték befizetések	120,3	120,0	121,7	133,3	140,5	13,3	18,8	11,0	15,4
M.személyek jogviszony megszűnésével kapcs. különadó	1,5	0,9	0,9	0,1	0,1	-0,8	-0,8	-92,2	-92,3
Vám- és cukorágazati hozzájárulás beszedési költség megtérítése	11,2	11,2	10,8	13,2	14,3	2,0	3,6	18,2	33,2
Munkát terhelő járulékok									
Munkáltatói és biztosított járulék (NyAlap, EAlap és MPA) és EHO	4078,5	4286,5	4544,4	4 399,4	4 591,2	112,9	46,8	2,6	1,0
Rehabilitációs hozzájárulás	66,0	65,0	65,5	68,5	67,8	3,5	2,3	5,3	3,6
Szakképzési hozzájárulás	60,9	63,1	57,0	65,8	68,8	2,7	11,8	4,3	20,6
TB-alapok egyéb külső járulékbefizetései	57,9	69,2	73,0	62,7	38,9	-6,4	-34,1	-9,3	-46,7
Bérgarancia támogatások törlesztése	0,9	1,0	1,0	0,6	0,6	-0,4	-0,4	-35,8	-41,9
Külső bevételek összesen	11528,0	11829,9	12293,8	12 278,8	12 537,6	448,9	243,8	3,8	2,0
Költségvetési tétel									
Nyugellátások	3423,5	3477,1	3477,3	3 443,4	3 466,4	-33,7	-10,8	-1,0	-0,3
Családi támogatások									
Családi pótlék	328,4	327,0	319,7	322,3	320,1	-4,6	0,3	-1,4	0,1
Anyasági ellátás	5,8	5,2	5,0	6,0	6,0	0,8	1,0	15,5	18,9
Apákat megillető munkaidő kedvezmény megtérítése	2,2	1,6	1,3	2,7	2,8	1,1	1,5	70,5	111,9
TGYÁS	41,4	42,4	45,9	45,4	46,7	3,0	0,8	7,0	1,7
GYED	104,2	109,5	116,3	112,9	116,7	3,4	0,4	3,1	0,3
GYES	60,2	62,2	63,6	63,0	63,0	0,9	-0,5	1,4	-0,9
GYET	12,5	12,9	12,4	12,3	12,1	-0,6	-0,3	-4,7	-2,8
Szociális juttatások									
Passzív ellátások	49,2	50,0	47,0	47,8	49,5	-2,2	2,5	-4,4	5,2
Bérgarancia kifizetések	4,2	6,2	5,0	3,8	4,1	-2,4	-0,9	-38,5	-17,9
Táppénz	68,2	68,5	76,9	77,6	80,3	9,1	3,3	13,3	4,3
Vakok és fogyatékosok ellátásai	33,2	33,9	34,4	33,5	29,9	-0,4	-4,6	-1,1	-13,2
Egyéb külső kiadások									
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	290,9	295,6	314,8	295,6	325,2	0,0	10,3	0,0	3,3
MNB veszteségtérítés	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Külső kiadások összesen	4423,8	4492,0	4519,7	4 466,4	4 522,6	-25,6	2,9	-0,6	0,1
Külső tételek egyenlege	7104,3	7338,0	7774,1	7 812,5	8 015,0	474,5	240,9	6,5	3,1

3/a. melléklet: különféle egyenlegmutatók alakulása az alappályán (Mrd forint)

	2012	2013	2014	2015f	2016f	2017f	2018f	2019f
Külső tételek	6056	6382	7123	7812	8015	8355	8726	9123
Belső tételek	-5598	-6168	-6915	-7483	-7778	-8088	-8414	-8767
Elsődleges egyenleg	458	214	208	330	237	267	313	355
Kamategyenleg	-1056	-1145	-1011	-975	-1018	-1056	-1080	-1078
A központi alrendszer egyenlege	-598	-932	-803	-645	-781	-789	-768	-722
Önkormányzati alrendszer egyenlege	140	751	442	5	6	6	6	6
ESA-híd a központi kormányzatban	-204	-568	-451	-163	87	123	142	147
Kormányzati szektor egyenlege	-662	-748	-812	-803	-689	-661	-620	-569
Egyenlegcél (2015-ös konvergencia program szerint)	-773	-812	-837	-807	-699	-621	-610	-637
Eltérés	-111	-64	-25	-4	-10	39	9	-67
Szabad tartalék	0	0	0	0	0	0	0	0
Intézkedési szükséglet		-64	-25	-4	-10	39	9	-67
GDP	28628	30065	32180	33605	34932	36551	38156	39786

3/b. melléklet: különféle egyenlegmutatók alakulása az alappályán (GDP-százalék)

	2012	2013	2014	2015f	2016f	2017f	2018f	2019f
Külső tételek	21,2%	21,2%	22,1%	23,2%	22,94%	22,86%	22,87%	22,93%
Belső tételek	-19,6%	-20,5%	-21,5%	-22,3%	-22,27%	-22,13%	-22,05%	-22,04%
Elsődleges egyenleg	1,6%	0,7%	0,6%	1,0%	0,7%	0,7%	0,8%	0,9%
Kamategyenleg	-3,7%	-3,8%	-3,1%	-2,9%	-2,9%	-2,9%	-2,8%	-2,7%
A központi alrendszer egyenlege	-2,1%	-3,1%	-2,5%	-1,9%	-2,2%	-2,2%	-2,0%	-1,8%
Önkormányzati alrendszer egyenlege	0,5%	2,5%	1,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ESA-híd a központi kormányzatban	-0,7%	-1,9%	-1,4%	-0,5%	0,2%	0,3%	0,4%	0,4%
Kormányzati szektor egyenlege	-2,3%	-2,5%	-2,5%	-2,4%	-2,0%	-1,8%	-1,6%	-1,4%
Egyenlegcél (2015-ös konvergencia program szerint)	-2,7%	-2,7%	-2,6%	-2,4%	-2,0%	-1,7%	-1,6%	-1,6%
Eltérés	-0,4%	-0,2%	-0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	-0,2%
Szabad tartalék	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Intézkedési szükséglet a tartalékok zárolásán felül	0,0%	-0,2%	-0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	-0,2%

4. melléklet: a kormányzati szektor bruttó adósságának alakulása az alappályán

	2012	2013	2014	2015f	2016f	2017f	2018f	2019f
Központi kormányzat bruttó adóssága (Mrd forint)	21380	22641	24490	25543	26594	27474	28322	29109
Önkormányzati szektor adóssága (Mrd forint)	1034	435	24	19	13	8	2	-4
Kormányzati szektor bruttó adóssága	22414	23076	24514	25562	26608	27481	28323	29104
Nominál GDP	28628	30065	32180	33605	34932	36551	38156	39786
Kormányzati szektor adósságrátája	78,3%	76,8%	76,2%	76,1%	76,2%	75,2%	74,2%	73,2%
Implicit kamatláb	4,82%	4,93%	4,37%	4,38%	3,91%	3,99%	3,90%	3,88%